

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Zaključna projektna naloga

SESTAVA IN ANALIZA
LETNEGA POROČILA
GOSPODARSKE DRUŽBE

Karmen Bavčar

Koper, 2009

Mentor:izr. prof. dr. Franko Milost

POVZETEK

Gospodarska družba mora pripraviti letno poročilo za poslovno leto v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah, Slovenskimi računovodskimi standardi ali Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja in drugimi predpisi. Letno poročilo gospodarske družbe je sestavljeno iz poslovnega poročila in računovodskega poročila. V zaključni projektni nalogi je prikazana sestava in analiza letnega poročila gospodarske družbe Iskra Avtoelektrika, d. d. V prvem, teoretičnem delu naloge, sta prikazana pomen in vloga letnega poročila ter kdo so njegovi uporabniki. Obravnavani so tudi zavezanci za sestavitev letnega poročila in vloga revizije, nato pa sledi vsebina poslovnega ter računovodskega poročila. Drugi, praktični del naloge, je namenjen predstavitvi podjetja Iskra Avtoelektrika, d. d., in uspešnosti njenega poslovanja skozi glavne značilnosti poslovanja za leto 2007 s pojasnili k postavkam bilance stanja ter izkazu poslovnega izida.

Ključne besede: letno poročilo, interesna skupina, računovodsko poročilo, poslovno poročilo, sestavine letnega poročila, računovodski izkazi, gospodarska družba.

SUMMARY

Within the meaning of the Companies Act, Slovenian accounting standards and International Financial Reporting Standards as well as other regulations, each company has to prepare annual reports for individual business years. The annual report of a company is composed of a business report and an accounting report. The final project task shows the structure and the analysis of the annual report of the company Iskra Avtoelektrika, d.d. The first part of the task is theoretical and presents the meaning and the role of the annual report and explains who it is used by. Furthermore, it also deals with the persons liable to draw up annual reports and with the function of audit. This is then followed by the contents of business and accounting reports. The second part of the project task is practical and contains a presentation of the company Iskra Avtoelektrika, d.d. and its performance showing the main characteristics of its operation in 2007 and giving explanations of individual balance sheet items and of the economic outturn account.

Key words: annual report, stakeholder, accounting report, business report, contents of the annual report, financial statements, company.

UDK: 657(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
2	Letno poročilo gospodarske družbe	3
2.1	Vloga letnega poročila	3
2.2	Namen letnega poročila.....	4
2.3	Uporabniki letnega poročila.....	4
2.4	Zavezanci za sestavitev letnega poročila	6
2.5	Revizija letnega poročila.....	7
3	Vsebina letnega poročila	9
3.1	Poslovno poročilo.....	10
3.2	Računovodsko poročilo.....	12
4	Predstavitev družbe Iskra Avtoelektrika, d. d.....	19
4.1	Organiziranost podjetja	19
4.2	Organi družbe in lastniška struktura	20
5	Letno poročilo družbe Iskra Avtoelektrika, d. d.	23
5.1	Poslovno poročilo.....	23
5.1.1	Poročilo predsednika uprave.....	24
5.1.2	Značilnosti poslovanja v letu 2007 po področjih.....	25
5.1.3	Vizija, politike in strategije.....	28
5.2	Računovodsko poročilo.....	28
5.2.1	Pojasnila postavk v bilanci stanja.....	29
5.2.2	Pojasnila k izkazu poslovnega izida	32
5.2.3	Poročilo pooblaščenega revizorja	33
6	Sklep.....	35
	Literatura	37
	Priloge.....	39

SLIKE

Slika 3.1	Letno poročilo	9
-----------	----------------------	---

TABELE

Tabela 4.1	Lastniška struktura Iskra Avtoelektrika, d. d.....	21
Tabela 5.1	Pomembnejši podatki o poslovanju družbe	24
Tabela 5.2	Povprečno stanje zaposlenih in stopnja zahtevane izobrazbe v letu 2007	27
Tabela 5.3	Amortizacijske stopnje	30

KRAJŠAVE

IAE	Iskra Avtoelektrika, d. d.
MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja
SRS	Slovenski računovodski standardi
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah
d. d.	delniška družba
USD	ameriški dolar
EUR	evro
SAP	informacijski sistem

1 UVOD

Živimo v času velikih sprememb, vihravosti in negotovosti, kar od posameznikov, lastnikov, posloводства, poslovnih partnerjev in drugih soudeležencev podjetij zahteva večjo preudarnost, previdnost ter pridobitev zanesljivih poročil, da lahko pravočasno sprejemajo usmerjevalne in usklajevalne odločitve in na ta način lahko izrabijo dane priložnosti ter se izognejo pretečim nevarnostim.

Letna poročila so različna, tako kot so različna podjetja, ki jih izdajajo. To je lahko najbolj prestižna in najdražja publikacija, ki jo izda podjetje. Pri letnem poročilu je potrebno določiti, komu je namenjeno, kaj naj vsebuje, kako ga sestaviti in oblikovati, da ne bomo povedali niti premalo niti preveč. Upoštevati moramo zahteve, ki nam jih določajo predpisi, hkrati pa ugotoviti, kaj od nas pričakujejo njihovi uporabniki. Zavedati se moramo, da ne gre zgolj za formalnost, ki jo moramo izpolniti do države, niti ni to poročilo, ki je izključno stvar finančnih in računovodskih služb. Lahko rečemo, da priprava in izdelava letnega poročila sodi med najpomembnejše naloge podjetja ter njegovega vodstva, saj mora uporabnikom sporočiti prav tisto, kar pričakujejo in potrebujejo, hkrati pa tudi tisto, kar jim želi sporočiti tudi podjetje samo. Letno poročilo mora biti razumljivo in pregledno, izkazovati mora resničen ter pošten prikaz premoženja in obveznosti gospodarske družbe, njenega finančnega položaja, izidov ter načrtov v skladu z veljavnimi predpisi.

Finančna poročila in izkaze je marsikdaj težko razumeti, lahko pa so tudi zavajajoči. Toda za vse, ki jih potrebujejo pri svojem delu, so najhitreje dosegljivi in najbolj celovit vir informacij o dejavnostih podjetja, njegovi dobičkonosnosti ter priložnostih (Holmes et al. 2005, 15).

Da razumemo poslovanje gospodarske družbe, nam niso dovolj le računovodski izkazi, temveč jih je treba podkrepiti tudi z informacijami, ki izhajajo iz poslovnega poročila in se nanašajo na razvoj ter inovativno dejavnost v družbi, zadovoljstvo zaposlenih, odnos družbe do okolja in drugo. Letna poročila so pisana za interesne skupine, ki so zelo raznolike, saj imajo različna pričakovanja in potrebe. Letno poročilo mora bralca vizualno pritegniti, biti mora pregledno in dokaj lahko berljivo.

V Sloveniji poteka tudi tekmovanje za najboljše letno poročilo, ki ga organizira poslovni dnevnik Finance. Namen tekmovanja je spodbujati podjetja in finančne ustanove k izdelavi letnih poročil s pravimi ter preglednimi informacijami za različne uporabnike. S spremljanjem trendov in nasveti želijo ustvarjati pogoje za nacionalno ter mednarodno primerljivost poročil.

Namen zaključne projektne naloge je predstaviti pripravo in analizo letnega poročila gospodarske družbe, ki zajema poslovno poročilo ter računovodska poročila, ki vsebujejo temeljne računovodske izkaze in njihova pojasnila.

Uvod

Zaključna projektna naloga je sestavljena iz šestih poglavij. Prvo poglavje je namenjeno uvodu. V drugem poglavju sta predstavljena vloga in namen letnega poročila, interesne skupine, ki po njem posegajo, zavezanci za sestavitev letnega poročila ter vloga revizije pri njegovi sestavi. V tretjem poglavju je opredeljena vsebina letnega poročila, ki je sestavljeno iz poslovnega poročila in računovodskega poročila s pojasnili. Četrto poglavje je namenjeno predstavitvi podjetja Iskra Avtoelektrika, d. d., njegovi organiziranosti in lastniški strukturi. Peto poglavje predstavlja analizo letnega poročila Iskre Avtoelektrike, d. d., in sicer analizo poslovnega in računovodskega poročila. Vir v vseh tabelah in prilogah navedenih podatkov je Letno poročilo Iskre Avtoelektrike, d. d., za leto 2007. Naloga je zaključena s šestim poglavjem, v katerem so povzete sklepne misli.

2 LETNO POROČILO GOSPODARSKE DRUŽBE

2.1 Vloga letnega poročila

Pravila računovodenja in računovodskega poročanja za pravne osebe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost, so v Sloveniji določena z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1), Slovenskimi računovodskimi standardi (SRS) in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP). V nadaljevanju podajam nekaj opredelitev letnega poročila.

Letno poročilo je najbolj izrazito komunikacijsko orodje, s katerim prikažemo preteklo poslovanje, vsem, ki se zanimajo za podjetje, prikažemo, kako smo upravljali njihove interese, ter hkrati poudarimo najpomembnejše dele strategije in načrte. Posebej je potrebno poudariti pomen poročanja o prihodnjem poslovnem delovanju, saj računovodski izkazi v letnem poročilu prikazujejo posledice preteklih dogodkov, ne pa tudi prihodnjih napovedi. Uporabniki o prihodnjem sodelovanju odločajo na podlagi načrtov podjetja oziroma njegovih projekcij o prihodnjem poslovanju. Te odločitve lahko podjetje podpre s tem, ko opozori na zgodovinske dogodke, ki so bili negativni za poslovanje podjetja in prikaže načrte, kako bi napake lahko odpravili in popravili ter kako bi se v prihodnje odzvali v podobnih okoliščinah (Horvat 2003, 15).

Letno poročilo izkazuje premoženjsko-finančni položaj, ugotovitev in uporabo dobička ter kritje izgube, pa tudi samo prevrednotenje premoženja in virov financiranja ter poslovnega izida, kadar ima poslovna oseba opravka z nestabilno denarno enoto, ki pomembno vpliva na izkazano uspešnost ter premoženjski in finančni položaj (Koletnik 1996, 5).

Letno poročilo je najpomembnejša periodična listina komuniciranja uprave gospodarskih družb z lastniki in drugimi interesnimi skupinami podjetja. Besedilo, številke in oblika skupaj dajejo vtis resnosti ter zanesljivosti vodstva in podjetja kot celote. Letno poročilo ne le poroča, marveč tudi razlaga ozadje preteklega dogajanja in namene za prihodnost (Horvat 2000, 46).

Letno poročilo je celovita informacija o poslovanju podjetja v preteklem poslovnem letu, zato ga je treba pripraviti in pregledati kot celoto, kajti samo zbir gradiv, pripravljenih v posameznih oddelkih podjetja, zagotovo ne more voditi v primerno letno poročilo, ki bi prispevalo k uspešnosti podjetja in povečevalo njegov ugled (Vežjak 2008, 162).

Pri pripravi kakovostnega letnega poročila je pomembno, da se pozornost nameni tudi njegovi obliki, ki mora bralca pritegniti, vendar ne smemo dovoliti prevlade oblike nad vsebino. Priporoča se pisanje v kratkih stavkih, s poudarki in v alinejah. Letno poročilo naj zajema tudi grafe in slike, saj je s tem izboljšana predstavitev poslovanja, poročilo pa je bolj prijazno do uporabnika. Informacije v njem naj bodo organizirane tako, da jih uporabnik lahko hitro in brez težav najde. S pripravo letnega poročila je

potrebno začeti dovolj zgodaj, da se lahko uskladi zasnovo poročila s potrebami uporabnikov informacij o poslovanju podjetja in o odnosu podjetja do njih. Pri pripravi letnega poročila je treba paziti, da se ne razkriva poslovnih skrivnosti podjetja, ker si s tem podjetje lahko povzroči veliko poslovno škodo.

2.2 Namen letnega poročila

V skladu z 61. členom ZGD-1 je namen sestavljanja letnega poročila jasno in pregledno podati resničen ter pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida. Pri tem mora družba poleg zakonskih določb ZGD-1 in ostalih zakonskih predpisov upoštevati tudi SRS ali MSRP.

Podjetja z izdelavo letnega poročila ne želijo zgolj zadostiti predpisom, pač pa želijo s svojimi poročili prikazati tudi prednosti in sposobnosti ter kulturo in filozofijo družbe. Glavni namen letnega poročila je, da interesnim skupinam zagotovi jasne in prepričljive informacije o preteklem, sedanjem ter prihodnjem poslovanju družbe.

2.3 Uporabniki letnega poročila

Letno poročilo je namenjeno tako notranjim kot tudi zunanjim uporabnikom. Uporabljajo ga, da bi zadovoljili svoje potrebe po informacijah. Vse večja tekmovalnost med podjetji, hitre spremembe v tehnologiji, spremembe v poslovnih transakcijah, zakonodaji, političnem, družbenem in gospodarskem okolju povečujejo potrebe interesnih skupin po informacijah. Interesna skupina so ljudje, ki so s podjetjem povezani in vplivajo nanj, hkrati pa tudi podjetje učinkuje nanje s svojimi dejanji, odločitvami, politiko ter prakso. Interesne skupine za svoje odločitve potrebujejo niz različnih informacij, ki jim povečujejo verjetnost pravilne odločitve. Uporabnike letnih poročil razvrščamo v več skupin, za vsako od njih pa so zanimive druge informacije.

V nadaljevanju bom za glavne interesne skupine predstavila, katere informacije iz letnega poročila jih najbolj zanimajo, in sicer glede na to:

- kaj so cilji posamezne interesne skupine,
- kaj pričakujejo od podjetja,
- katere informacije iščejo v letnem poročilu.

Poslovodstvo, člani upravljalnih in nadzornih organov

Poslovodstvo, redkeje pa tudi člani upravljalnih in nadzornih organov, namenjajo največjo pozornost računovodskim informacijam o sprotni ter končni plačilni sposobnosti, o finančnem položaju podjetja in o donosnosti poslovanja, razčlenjenim po sestavinah. Cilj poslovodstva v povezavi s podjetjem je maksimiranje materialnih koristi podjetja, stalnost in udobnost vodenja podjetja ter maksimiranje ugleda, ki je povezan z velikostjo in rastjo podjetja.

Zdajšnji in možni naložbeniki ter prinašalci kapitala

Za delničarje je pomemben predvsem dobiček, ki ga ustvari podjetje, oziroma povečevanje tržne vrednosti kapitala. Naložbenike razdelimo v tri skupine:

- institucionalni naložbeniki (banke, zavarovalnice, skladi, investicijske družbe),
- podjetja, ki vlagajo presežke svojih sredstev,
- posamezniki.

Njihova pričakovanja so različna, glede na to, kakšne vrste delničarjev so. Informacije, ki jih zdajšnji lastniki podjetja in potencialni naložbeniki kapitala iščejo v letnem poročilu, so predvsem velikost ter ustaljenost donosa v obliki dividend ali deležev v čistem dobičku, politika delitve dobička, dolgoročna donosnost podjetja in kakovost posloводства.

Zaposlenci

Zaposlence najbolj zanima donosnost poslovanja in stopnja udeležbe zaposlencev v dobičku, s tem pa tudi možnosti njihovih zaslužkov ter socialnih prejemkov. Poudariti je potrebno, da je zanje pomembna dolgoročna možnost zaposlovanja, skrb podjetja za njihovo zdravstveno varstvo in varstvo pri delu ter skrb za okolje.

Posojilodajalci

Banke in ostale dajalce posojil zanimajo predvsem sprotna plačilna sposobnost podjetja za plačilo obresti in vračilo posojil ter finančni položaj podjetja. Od podjetja pričakujejo varnost njihove naložbe in stabilnost družbe. Njihov cilj je stabilno in varno dolgoročno poslovanje podjetja ter zadostna donosnost.

Kupci in dobavitelji

Stalne kupce podjetja zanimajo predvsem informacije o dolgoročni donosnosti sredstev in s tem možnosti ohranjanja ustaljenega poslovanja. V letnem poročilu iščejo informacije o finančnem položaju in kakovosti posloводства. Dobavitelje pa zanima tudi likvidna sposobnost družbe, da bodo lahko izterjali plačilo svojih terjatev.

Država in njeni organi

Za državo je pomembno, da podjetje plačuje davke, zaposluje ljudi in s svojim poslovanjem ne obremenjuje preveč okolja. Država in njeni organi predpisujejo informacije za svoje namene, kot so na primer poročila za davčne organe, zato je to tudi razlog, da nekateri avtorji ne omenjajo države kot zunanjega uporabnika računovodskih informacij.

Tekmeci

Zanimajo jih računovodske in druge informacije o poslovanju podjetja z namenom, da bi ugotovili, kakšna je možnost za nakup podjetja oziroma, kolikšna je možnost, da podjetje kupi njih. Iščejo informacije o ranljivosti podjetja.

Druge javnosti

V to skupino interesnikov sodijo druge finančne javnosti, kot so borzno-posredniške hiše, bančni in medijski analitiki, novinarji, regulatorno orodje (Ljubljanska borza vrednostnih papirjev, Centralna klirinško-depotna družba, Agencija za trg vrednostnih papirjev RS) in tuje regulatorno orodje (Cefta, Evropska zveza). Pomembna je tudi javnost v kraju, kjer podjetje deluje. Ti želijo z informacijami v letnem poročilu izvedeti ali podjetje ogroža človekovo okolje, kakšne so finančne možnosti podjetja za pomoč pri odpravljanju krajevnih težav in informacije v zvezi z zaposlovanjem (Horvat 2003, 54–58).

2.4 Zavezanci za sestavitev letnega poročila

Zavezanci, ki morajo pri pripravi letnega poročila upoštevati določila ZGD-1 glede načina in vsebine poročanja, so določeni v 53. členu ZGD-1, in sicer:

- kapitalske družbe,
- tiste osebne družbe, pri katerih za njihove obveznosti ni neomejeno odgovorna nobena fizična oseba,
- podjetniki, katerih podjetje ustreza merilom za srednje ali velike družbe.

Navedene družbe morajo sestaviti letno poročilo ne glede na to, če v skladu z zakonom opravljajo tudi dejavnosti, ki niso pridobitne.

Vse te družbe razvrščamo na mikro, majhne, srednje in velike družbe, in sicer zaradi razlik v njihovi obveznosti za sestavljanje računovodskih izkazov. ZGD-1 določa merila za razvrstitev družb po velikosti v svojem 55. členu. Družbe razvršča v eno od navedenih skupin na osnovi:

- povprečnega števila zaposlencev v poslovnem letu,
- čistih prihodkov od prodaje,
- vrednosti aktive.

Navedena merila se upoštevata na bilančni presečni dan letne bilance stanja. Razporeditev se opravi na osnovi podatkov iz dveh zaporednih let.

2.5 Revizija letnega poročila

V prvem odstavku 57. člena ZGD-1 zakon določa, da mora letna poročila velikih in srednjih kapitalskih družb, dvojnih družb ter tistih majhnih kapitalskih družb, z vrednostnimi papirji katerih se trguje na organiziranem trgu, pregledati revizor na način in pod pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja revidiranje. Revizor mora revidirati računovodsko poročilo ter pregledati poslovno poročilo v obsegu, potrebnem, da preveri, ali je njegova vsebina v skladu z drugimi sestavinami letnega poročila. Vse to velja tudi za konsolidirana letna poročila.

Pooblaščen revizor mora v postopku preizkušanja in ocenjevanja notranjih kontrol ter podatkov v računovodskih izkazih in v dodatnih razkritjih zbrati zadostne ter ustrezne dokaze za oblikovanje sklepov, na njihovi osnovi pa poda mnenje o obravnavanih računovodskih izkazih. Potrebne dokaze zbere s pregledovanjem, poizvedovanjem, opazovanjem, računanjem, obnavljanjem dogodkov, procesov in stanj ter z uporabo analitičnih in drugih postopkov (Koletnik 2008, 171).

Revizorjevo poročilo ni obvezni del letnega poročila, ampak je priloga k njemu. Poročilo o dokončnem revidiranju s strokovnim mnenjem mora sestaviti in podpisati pooblaščen revizor. 57. člen ZGD-1 določa, kaj mora revizorjevo poročilo vsebovati:

- uvod, ki navaja računovodsko poročilo, ki je bilo revidirano, skupaj z računovodskim okvirom, ki je bil uporabljen pri sestavljanju;
- opis namena in obsega revidiranja;
- revizijsko mnenje, ki navaja, ali računovodsko poročilo kaže resničen in pošten prikaz finančnega položaja v skladu z ustreznim računovodskim okvirom poročanja;
- pojasnjevalni odstavek, v katerem revizor opozarja oziroma se sklicuje na katero koli zadevo, za katero meni, da je to potrebno, ne da bi pri tem izrazil mnenje s pridržkom;
- mnenje o usklajenosti ali neusklajenosti poslovnega poročila z računovodskim poročilom istega poslovnega leta;
- datum in revizorjev podpis.

Revizor v svojem poročilu izrazi pritrdilno mnenje, če ugotovi, da so računovodski izkazi resnična in poštena slika (ali »v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev«) v skladu z opredeljenim okvirom računovodskega poročanja. Revizor lahko poleg tega, da izrazi pritrdilno mnenje, izrazi tudi mnenje s pridržki, lahko zavrne mnenje ali izrazi odklonilno mnenje.

Kadar revizor izrazi mnenje, drugačno od pritrdilnega, mora v poročilo vključiti opis vseh pomembnih razlogov za takšno odločitev in, če je to izvedljivo, tudi izmeriti možne učinke na računovodske izkaze (Odar 2008, 30).

3 VSEBINA LETNEGA POROČILA

Priprava letnega poročila je ena izmed strateških dejavnosti podjetja. Informacije morajo biti pripravljene organizirano, ker to omogoča uporabnikom hitro umestitev različnih vrst informacij, izredno pomembna pa sta tudi njihova točnost in zanesljivost.

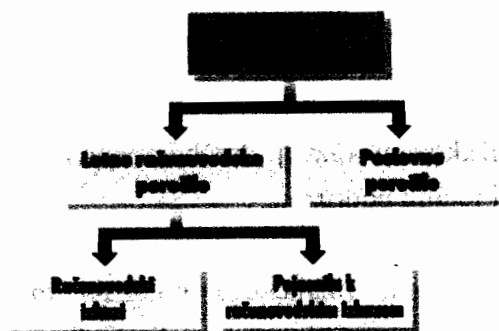
Za pripravo letnega poročila je odgovorna uprava družbe, ki potrjuje, da poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe ter izidov njenega poslovanja. Uprava z letnim poročilom potrjuje, da so bile dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve ter da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti in dobrega gospodarjenja. Uprava tudi potrjuje, da so računovodski izkazi skupaj s pojasnili izdelani na osnovi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družbe ter v skladu z veljavno zakonodajo in s SRS ali MSRP. Uprava torej sestavi letno poročilo, nadzorni svet pa letno poročilo preveri in ga potrdi, kar pomeni, da je poročilo sprejeto.

ZGD-1 določa, da je letno poročilo srednje velikih in velikih kapitalskih družb, dvojnih družb ter tistih majhnih kapitalskih družb, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu, sestavljeno iz:

- računovodskega poročila, ki zajema bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, priloge s pojasnili k izkazu, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala;
- poslovnega poročila (Odar 2008, 10).

Sestavo letnega poročila ponazarja slika 3.1.

Slika 3.1 Letno poročilo

Vir: Mayr 2000, 7.

Poleg z zakonom določenih sestavin letnega poročila pa so tipični sestavni deli tudi uvodni del s strnjjenimi poudarki in splošni del poročila. V uvodnem delu podjetje na kratko prikaže uspešnost poslovanja tako, da uporabnikom ponudi samo izbrane podatke in ga ne zasuje z množico številčk ter dejstev. Uvodni del letnega poročila

vsebuje povzetek s finančnimi in drugimi poudarki, ki so bili pomembni za podjetje v poslovnem letu, tako da se bralec seznaní s sklepnimi mislimi letnega poročila, še preden ga začne zares brati, sledi kratka uvodna predstavitev podjetja, kazalo ter poročilo predsednika uprave in poročilo predsednika nadzornega sveta. Poročilo predsednika uprave v strnjeni obliki osvetli sedanje poslovanje podjetja in je lahko napisano v obliki pisma, naslovljenega na delničarje, ali samo kot poročilo predsednika uprave. Vsebuje zgoščene informacije o najpomembnejših dogodkih in odločitvah v poslovnem letu, bistvenih finančnih podatkih, uresničenih strateških načrtih ter smernicah razvoja. Uvodni del mora biti razumljiv za strokovno manj zahtevne bralce, medtem ko mora biti obvezni del pripravljen tudi za zahtevnejše bralce (Horvat 2000, 74).

Splošni del letnega poročila je tako imenovani mehki del poročila s prostovoljnimi razkritji, kjer lahko podjetje uporabi vso svojo ustvarjalnost in inovativnost pri vsebini poročila, hkrati pa se osredotoči tudi na tiste interesne skupine, ki se ne zanimajo samo za računovodske ter finančne informacije.

3.1 Poslovno poročilo

Poslovno poročilo je sestavni del letnega poročila, njegova oblika pa ni predpisana. Poslovno poročilo ni računovodske narave, družba se sama odloči, kako ga bo sestavila, vendar se mora zavedati, da je to poročilo neke vrste izkaz uprave. Z njim predstavi svoje delo, svoje uspehe in neuspehe, uspešnost poslovanja ter predvsem vizijo prihodnosti, ki ni razvidna iz računovodskih podatkov in informacij. Poslovno poročilo dopolnjuje podatke in informacije, ki jih zagotavlja računovodsko poročilo (Odar 2008, 19).

ZGD-1 v 70. členu določa, da mora poslovno poročilo vsebovati najmanj pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, opis bistvenih tveganj, ki jim je družba izpostavljena, pomembnejše poslovne dogodke po koncu poslovnega leta, pričakovani razvoj družbe, dejavnosti družbe na področju raziskav in razvoja ter obstoj njenih podružnic.

ZGD-1 družbe tudi zavezuje, da morajo biti, če je to pomembno za presojo njihovega premoženja, obveznosti, finančnega položaja in poslovnega izida, v poslovnem poročilu prikazani še cilji ter ukrepi upravljanja finančnih tveganj družbe, in tudi ukrepi za zavarovanje vseh najpomembnejših vrst načrtovanih transakcij, za katere se posli zavarovanja računovodsko posebej prikazujejo, ter izpostavljenost družbe cenovnim, kreditnim, likvidnostnim tveganjem in tveganjem v zvezi z denarnim tokom. Gre za oceno in prikaz tveganj, ki jim je družba izpostavljena ter hkrati za predstavitev ukrepov, ki jih je sprejelo poslovodstvo za zavarovanje pred tveganji (Odar 2008, 20).

Poslovno poročilo zajema tudi izjavo o upravljanju družbe, ki vključuje navedbo, ali družba pri svojem poslovanju uporablja kakšen kodeks, navedbo tega kodeksa,

njegovo javno dostopnost ter navedbo njegovih posameznih določb, ki jih družba ni upoštevala, z utemeljitvijo.

Pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe

Pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe lahko prikažemo s podatki o poslovanju in merili, ki jih poslovodstvo uporablja pri poslovanju podjetja, z analizo poslovanja ter s podatki o premoženjsko-finančnem stanju in sestavi financiranja. Razkritja o poslovanju zajemajo informacije o prodaji in trženju, o pomembnejših prodajnih strategijah, o uvajanju novih proizvodov na trg ter razkritjih o gibanju dobička na delnico.

Analiza poslovanja je bistveni sestavni del letnega poročila. Celovita analiza poslovanja praviloma zajema vse poslovne prvine in vse poslovne funkcije ter poslovno uspešnost podjetja. S tem lahko veliko pove o količini in kakovosti virov, s katerimi podjetje razpolaga, pa tudi o poslovnem uspehu, ki ga dosega. Čim bolj kakovostne analize tekočega poslovanja v podjetju opravljajo, lažje je uporabnikom pri odločanju. Za večino analiz poslovanja so glavni vir podatkov računovodski izkazi. To velja še posebej za analitike, ki analizirajo podjetje od zunaj. Ti imajo še manj možnosti preveriti posamezne podatke tudi z drugih vidikov in pridobiti informacije od odgovornih oseb v podjetju ali se poglobiti v razlago posameznih postavk iz izkazov (Horvat 2005a, 32).

Premoženjski in finančni položaj družbe presojamo na podlagi podatkov v bilanci stanja. Dejavniki, ki tega določajo, so velikost in sestava sredstev ter obveznosti do virov sredstev, kakovost poslovanja in okolje. Z analizo odkrivamo velikost in vrsto teh dejavnikov ter ocenjujemo obseg njihovega vpliva na izkazani položaj. Pomemben del analize finančnega položaja je analiza sestave kapitala, ki vsebuje analizo razmerja med kapitalom in dolgom podjetja, analizo zapadlosti posojil, predstavitev finančnih inštrumentov ter tečajnih razlik in analizo obrestnih mer.

Pomembni poslovni dogodki, ki so nastopili po koncu poslovnega leta

Za uporabnike letnih poročil so pomembni tudi dogodki, ki se zgodijo po koncu poslovnega leta, saj tudi ti vplivajo na poslovanje podjetja in na vrednost delnic. Podjetja v tem delu razkrivajo informacije o morebitnih večjih poslovnih združitvah po datumu bilance stanja ali odtujitvah večjega odvisnega podjetja, o objavi načrtov ustavitve poslovanja ali objavi in začetku večjega reorganiziranja podjetja.

Pričakovani razvoj družbe

Pri pričakovanem razvoju družbe vključimo informacije o načrtih družbe, ki se nanašajo na priložnosti in tveganja. Za uporabnike so zanimive informacije, ki izhajajo iz ključnih sprememb v poslovanju, načrtih poslovodstva, o ključnih dejavnikih uspeha

ter primerjave uresničenih poslovnih izidov z načrtovanimi. Podjetje mora v tem delu poslovnega poročila najti ravnotežje med informacijami, ki jih bo razkrilo, da bo zadovoljilo interesne skupine, in informacijami, ki so obravnavane kot poslovna skrivnost, njihova objava pa bi podjetju lahko prinesla veliko škodo.

Delovanje družbe na področju raziskav in razvoja

Informacije v tem delu poročila razkrivajo stroške raziskovanja in razvijanja, podjetje pa lahko predstavi delovanje v zvezi z raziskovanjem ter razvijanjem in izide tega delovanja, saj postaja področje raziskav ter razvoja v poslovnem svetu čedalje pomembnejše.

Obstoj njenih podružnic

V poročilu predstavi podjetje vse podružnice s sedežem v tujini, njihove naslove in dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo (Horvat 2003, 153–163).

3.2 Računovodsko poročilo

Namen računovodskega poročanja je dajati informacije o finančnem položaju in uspešnosti podjetja, ki so koristne pri odločanju širokega kroga uporabnikov. Računovodske informacije morajo biti za uporabnika razumljive ter bistvene, zanesljive in primerljive (Odar 2008, 7).

Računovodsko poročilo je skupek temeljnih računovodskih izkazov in pojasnil k njim. Vsi temeljni računovodski izkazi se med seboj dopolnjujejo. Čeprav vsak predstavlja poslovanje podjetja po svoje, je dobro, da jih analiziramo skupaj zaradi celovitejše in popolnejše predstavitve družbe (Zadravec 2003, 24).

Bilanca stanja

Bilanca stanja nam kaže na določen dan obračunskega obdobja premoženjsko sliko družbe in je sestavljena dvostransko tako, da ima dve med seboj uravnoteženi strani, v katerih mora biti resnično ter pošteno izkazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov za določeno poslovno leto (Zadravec 2003, 28).

Izkaz stanja se sestavi za splošne ali posebne namene za potrebe zunanjega oziroma notranjega računovodskega poročanja. Bilanca stanja nam daje odgovor na vprašanje, s kakšnimi sredstvi podjetje razpolaga in kako ta sredstva financira. ZGD-1 določa obliko in razčlenitev bilance stanja za vse vrste družb. Zakonsko določena oblika bilance stanja za zunanje računovodsko poročanje je izrazoslovno in vsebinsko usklajena z računovodskimi standardi. Ena izmed novosti je, da se sredstva v bilanci delijo na kratkoročna ter dolgoročna in ne na stalna in gibliva.

Postavke v bilanci stanja so izkazane po neodpisanih vrednostih in morajo biti inventurno usklajene. Sredstva v bilanci stanja se delijo na dolgoročna sredstva,

kratkoročna sredstva in kratkoročne aktivne časovne razmejitev. Dolgoročna sredstva vključujejo neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev, opredmetena osnovna sredstva, naložbene nepremičnine, dolgoročne finančne naložbe, dolgoročne poslovne terjatve ter odložene terjatve za davek. Kratkoročna sredstva pa so sestavljena iz sredstev za prodajo, zalog, kratkoročnih finančnih naložb, kratkoročnih poslovnih terjatev in denarnih sredstev. Obveznosti do virov sredstev se delijo na kapital, rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev, dolgoročne obveznosti, kratkoročne obveznosti ter kratkoročne pasivne časovne razmejitev. Postavke v kapitalu so vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, presežek iz prevrednotenja, preneseni čisti poslovni izid in čisti poslovni izid poslovnega leta. Dolgoročne obveznosti vključujejo dolgoročne finančne obveznosti, dolgoročne poslovne obveznosti in odložene obveznosti za davek, kratkoročne obveznosti pa se delijo na obveznosti, vključene v skupino za odtujitev, kratkoročne finančne obveznosti ter kratkoročne poslovne obveznosti.

Obvezna razkritja k postavkam bilance stanja zajemajo podlage za merjenje, pomembne računovodske usmeritve, ki so potrebne za pravilno razumevanje bilance stanja, vrsta in razlog pomembnih sprememb računovodskih usmeritev ter računovodskih ocen in njihov znesek ter vrsta in znesek popravka bistvenih napak (Horvat 2005b, 16).

Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida, ki je prav tako kot bilanca stanja temeljni računovodski izkaz, nam pove, kakšna je uspešnost poslovanja podjetja. Izkaz poslovnega izida prikazuje prihodke in odhodke podjetja v določenem obdobju ter poslovni izid kot razliko med njima (Igličar in Hočevar 1997, 55). Prihodke določenega poslovnega sistema ugotavljamo v povezavi s sredstvi in obveznostmi zanje, saj nastajajo kot posledica povečevanja sredstev ali zmanjševanja obveznosti do virov sredstev. Podobno je z odhodki. Njihovo nastajanje je posledica zmanjševanja sredstev ali povečevanja obveznosti do virov sredstev (Melavc in Milost 2003, 146).

Izkaz poslovnega izida je lahko sestavljen v eni izmed dveh stopenjskih oblik (različici I in II). Družba izbere tisto, ki ji bolj ustreza tudi glede na njene mednarodne stike. Zakon predvideva dve različici izkaza poslovnega izida, in sicer nemško (I) in angloameriško (II). ZGD-1 in računovodski standardi določajo enako členitev izkaza poslovnega izida za zunanje računovodsko poročanje. Angloameriška različica je bolj usmerjena k poslovnim potrebam, nemška pa je bolj usmerjena k narodnogospodarskim analizam. Večina slovenskih družb raje uporablja nemško različico.

Podjetje, ki se odloči za obliko izkaza poslovnega izida po I. različici, mora v prilogi pojasniti stroške po funkcionalnih skupinah, kot so nabavna vrednost prodanega blaga in proizvodjalni stroški prodanih proizvodov, stroški prodajanja ter stroški splošnih

dejavnosti, vse z všteti stroški amortizacije. Podjetje, ki se odloči za obliko izkaza poslovnega izida po II. različici, pa mora v prilogi pojasniti stroške po vrstah, kot so nabavna vrednost prodanega blaga in materiala, stroški porabljenega materiala, stroški storitev, plače, stroški socialnih zavarovanj, amortizacija, prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih ter prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih.

V zvezi z računovodskimi usmeritvami družba v pojasnilih opisuje:

- podlage za merjenje gospodarskih kategorij v izkazu poslovnega izida,
- računovodske usmeritve, potrebne za pravilno razumevanje izkaza,
- vrsto in razlog pomembne računovodske usmeritve ter računovodske ocene in njen znesek ter vrsto,
- znesek popravka bistvene napake (Horvat 2005b, 21).

V pojasnilih k poslovnemu izidu razkrije podjetje tudi vrste proizvodov in storitev v vsakem področnem odseku, o katerem poroča, ter sestavo vsakega območnega odseka, tako temeljnega kot dodatnega, o katerem poroča, če to ni razkrita v računovodskih izkazih ali drugje v računovodskem poročilu.

Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je v ZGD-1 nadomestil izkaz finančnega izida. Izkaz denarnih tokov prikazuje gibanje prejemkov in izdatkov ali pritokov ter odtokov v poslovnem letu in pojasnjuje spremembe v stanju denarnih sredstev. Izkaz vsebuje pomembne informacije za odločanje pri poslovanju, financiranju in naložbenju. Na podlagi teh informacij je mogoče ugotoviti razloge za povečanje ali zmanjšanje denarnih sredstev v obračunskem obdobju. Denarna sredstva se lahko povečajo na podlagi poslovanja ali novega financiranja, zmanjšajo pa zaradi poslovanja ali naložbenja.

Izkaz denarnih tokov lahko podjetje pripravi po neposredni metodi (različica I) ali posredni metodi (različica II), kar je treba razkriti v pojasnilih. V razkritjih podjetje pojasni tudi, od kod izhajajo podatki za postavke v izkazu.

Izkaz gibanja kapitala

Izkaz gibanja kapitala morajo vključiti v svoje letno poročilo vse večje, srednje in male družbe, katerih vrednostni papirji kotirajo na borzi. To je temeljni izkaz, ki prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala v poslovnem letu, kot tudi uporabo čistega dobička poslovnega leta in pokrivanje izgube. Prikazan je v stolpcih ali preglednicah. Za vsako sestavino kapitala je v posameznih vrsticah najprej prikazano začetno stanje sestavin kapitala za obdobje, nato pa možni pojavi, ki povzročajo

spremembe posameznih sestavin kapitala in nazadnje končno stanje kapitala v obdobju. Možne pojave spreminjanja kapitala lahko delimo na tri vrste, in sicer:

- premik v kapital,
- premik v kapitalu,
- premik iz kapitala (Zadravec 2003, 145).

Novost med postavkami premikov v kapital je postavka nakup lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev, ki so se v preteklosti izkazovali med finančnimi naložbami, med postavkami premikov iz kapitala pa postavka odtujitev oziroma umik lastnih delnic ter lastnih poslovnih deležev, ki so se v preteklosti prikazovali med finančnimi naložbami.

Pri izkazu gibanja kapitala je treba podrobno pojasniti razloge za vsako spremembo posamezne gospodarske kategorije ter povezavo premikov v kapital in premikov iz kapitala s spremembami gospodarskih kategorij v bilanci stanja ter v izkazu poslovnega izida (Horvat 2005b, 22). Razkriti je potrebno tudi spremembe rezerv in presežka iz prevrednotenja.

Bilančni dobiček

Podjetje za izkazovanje bilančnega dobička in postavk, ki ga sestavljajo, lahko izbira med tremi možnostmi. Podatke o bilančnem dobičku lahko izkaže kot dodatne postavke v izkazu poslovnega izida ali pa v dodatku k izkazu. Če pa podjetje sestavlja izkaz gibanja kapitala, te podatke izkaže v njem ali v dodatku tega izkaza (Horvat 2003, 94). Družbe, ki sestavljajo izkaz gibanja kapitala, že v njem prikažejo uporabo čistega dobička poslovnega leta oziroma kritje izgube, ki ga na podlagi zakona skupaj pripravita uprava in nadzorni svet.

Priloge k računovodskim izkazom

Pojem razkritje v najširšem pomenu besede obsega prikaz katere koli informacije o podjetju. Sem spadajo informacije iz letnih poročil, objav v tisku in iz drugih virov. Računovodska stroka pa opredeljuje razkritja v ožjem pomenu besede, saj gre tu za informacije, razkrite v letnem poročilu družbe, razen tistih, ki se razkrijejo v temeljnih računovodskih izkazih. Za vse pravne osebe so v 69. členu ZGD-1 določena obvezna razkritja. Pravne osebe, ki so zavezane reviziji, pa morajo poleg obveznih razkritij iz ZGD-1 upoštevati tudi računovodske standarde ter razkriti več podatkov in informacij. Obseg razkritij, ki ga določajo zakon in standardi, se je bistveno povečal, zato mora podjetje temu področju nameniti veliko pozornost. Pri pripravi razkritij mora podjetje najti pravo mero razkrivanja informacij, da ne razkrije poslovnih skrivnosti in si s tem povzroči poslovno škodo.

Pojasnila, ki jih mora vsebovati priloga k izkazom v skladu z ZGD-1 in SRS ali MSRP, so naslednja:

- Metode, ki so bile uporabljene za vrednotenje posameznih postavk, in metode, ki so bile uporabljene za izračun odpisov vrednosti. Pri postavkah, ki se izvorno glasijo na tujo valuto, morata biti pojasnjen tudi tečaj in način, po katerem so bile preračunane v domačo valuto.
- Za vsako od družb, v kapitalu katere je družba sama udeležena z najmanj 20 %, mora biti navedeno: firma in sedež, delež udeležbe v njenem kapitalu, višina njenega lastnega kapitala ter poslovni izid v poslovnem letu.
- Če je družba družbenik v drugi družbi in neomejeno odgovarja za njihove obveznosti, mora navesti podatke o firmi, sedežu podjetja in njegovi pravno-organizacijski obliki. To je obvezno le, če so podatki pomembni za resničen in pošten prikaz premoženja ter obveznosti.
- Če ima družba odobreni kapital, ali je pogojno povečala osnovni kapital, mora razkriti velikost odobrenega kapitala ter število in nominalno vrednost delnic, ki so bile v poslovnem letu izdane za ta namen.
- Vsa podjetja, ki imajo svoje deleže, ali so jih imela med letom, morajo razkriti nominalni znesek svojih deležev, ki jih je podjetje pridobilo oziroma odtujilo v poslovnem letu, njihov delež v osnovnem kapitalu, datum njihove odobritve, razlog za njihovo pridobitev oziroma odtujitev in denarno vrednost nasprotne dajatve. Podjetje razkrije tudi nominalni znesek lastnih deležev, ki jih je v poslovnem letu sprejelo v zastavo in njihov delež v osnovnem kapitalu ter skupni nominalni znesek deležev in njihov delež v osnovnem kapitalu.
- Podjetja, ki so izdala več razredov delnic, morajo navesti število delnic vsakega razreda in njihov nominalni znesek.
- Podjetja, ki so izdala dividendne obveznice, zamenljive obveznice, obveznice s prednostno pravico do nakupa delnic ali druge vrednostne papirje, morajo razkriti njihovo število in pravice, ki izhajajo iz njih.
- Razčlenitev in pojasnilo zneskov rezervacij, izkazanih v postavki druge rezervacije, če je njihov obseg pomemben.
- Velikost obveznosti z rokom zapadlosti daljšim od 5 let, ločeno po postavkah bilančnih obveznosti.
- Velikost obveznosti, ki so zavarovane s stvarnim jamstvom, s podatki o obliki in načinu zagotovitve stvarnega jamstva.
- Skupni znesek finančnih obveznosti, ki niso izkazane v bilanci stanja, če so ti podatki pomembni za oceno finančnega položaja družbe.

- Razčlenitev čistih prihodkov od prodaje po posameznih področjih poslovanja družbe oziroma po posameznih zemljepisnih trgih, če se med seboj pomembno razlikujejo.
- Povprečno število zaposlenih v poslovnem letu, razčlenjeno po skupinah glede na izobrazbo.
- Podjetje, ki uporablja angloameriško različico členitve izkaza poslovnega izida, mora v prilogi k izkazom prikazati podatke o znesku stroškov dela, razčlenjenega na plače in stroške socialnih zavarovanj, od katerih je potrebno stroške pokojninskih zavarovanj izkazovati ločeno.
- Razčlenitev kapitalskih rezerv.
- Skupni znesek vseh prejemkov, ki so jih za opravljanje funkcije v družbi v poslovnem letu prejeli člani uprave, delavci, zaposleni na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, in člani nadzornega sveta.
- Predujmi in posojila, ki jih je družba odobrila članom uprave, zaposlenim na podlagi individualnih pogodb, in članom nadzornega sveta ter poroštva družbe za obveznosti teh oseb.
- Firmo in sedež obvladujoče družbe, ki sestavlja konsolidirano letno poročilo za najširši krog družb v skupini in v razmerju, do katere je družba odvisna družba, ter navedbo kraja, kjer je možno dobiti to poročilo.
- Firmo in sedež obvladujoče družbe, ki sestavlja konsolidirano letno poročilo za najožji krog družb v skupini in v razmerju, do katere je družba odvisna družba, ter navedbo kraja, kjer je to poročilo možno dobiti.
- Če je družba zavezana k revidiranju, mora razkriti celotni znesek, porabljen za revizorja in ločeno znesek, porabljen za revidiranje letnega poročila, druge storitve revidiranja, storitve davčnega svetovanja ter druge nerevizijske storitve.
- Opredelitev sestave področnega in območnega odseka, kjer družba razkrije vrste proizvodov ter storitev v posameznem področnem odseku in sestavo posameznega območnega odseka.

Obseg razkritij je odvisen predvsem od informacijskih potreb oziroma zahtev uporabnikov letnega poročila. Podjetje mora pri pripravi razkritij upoštevati posebne interese, ki jih imajo različni uporabniki informacij, ti pa so sedanji in možni lastniki družbe oziroma vlagatelji kapitala, posojilodajalci, dobavitelji, kupci, država ter javnost. Z razkrivanjem informacij pokaže podjetje svoj odnos do njih, pripravljenost za primerno in pošteno informiranje, z načinom prikaza informacij pa predstavi svojo inovativnost ter ustvarjalnost. Pri določanju vsebine in obsega razkritij je ključnega pomena, kako podjetje določi pomembnost informacij. Pomembnost je odvisna od posameznega podjetja, okoliščin njegovega poslovanja, premoženjsko-finančnega

Vsebina letnega poročila

položaja in uspešnosti poslovanja ter od pomena informacij za skupine, ki se zanimajo za podjetje. Pomembno je tudi, da morajo koristi, povezane z razkritji, preseči stroške v zvezi z njimi. Pri pripravi razkritij mora podjetje upoštevati tudi zahtevo po jasnosti in preglednosti poročila ter zahtevo po razumljivosti in ustreznosti za uporabnika. Podjetje se mora odločiti tudi o stopnji podrobnosti razkrivanja podatkov. Doseči mora ravnovesje, sicer grozi preobremenitev s preveč podrobnimi podatki oziroma zmanjšanje pomena pomembnih informacij zaradi vključitve v veliko količino nepomembnih podrobnosti.

4 PREDSTAVITEV DRUŽBE ISKRA AVTOELEKTRIKA, D. D.

Začetki delovanja Iskre Avtoelektrike, d. d., (IAE) segajo v leto 1960, ko se je na zdajšnji lokaciji začela prva proizvodnja avtoelektrične opreme. Družba je v svoji preteklosti doživljala hitro rast. Oblikovale so jo nenehne spremembe poslovnega okolja. Sprejemala je izzive časa, se prilagajala novim razmeram, ki so prinašale nove izkušnje, in razvijala nove vrednote. Z razvojem proizvodnje so se hkrati razvijale tudi spremljajoče dejavnosti. Tako danes družba v celoti in samostojno obvladuje vse faze poslovnih procesov, od razvoja in raziskav, proizvodnje ter marketinga in prodaje (Iskra Avtoelektrika 2008).

Njene razvojne sposobnosti so ji omogočile hitro nadgraditev prodajnega programa. Na začetku od majhne proizvodnje avtomobilskih električnih delov je družba danes prerasla v podjetje, ki ponuja široko paleto najsodobnejših produktov in sistemov, ki zadovoljujejo potrebe kupcev na področju avtoelektrike, električnih pogonskih sistemov ter motorjev, mehatronike, komponent in sestavov na podlagi izbranih tehnologij ter izdelave orodij. Izdelki nosijo blagovno znamko Iskra.

IAE zaposluje skoraj 2.000 ljudi, kar jo ob ostalih kazalnikih uvršča med največje slovenske industrijske družbe. Kar 94 % svoje prodaje realizira na razvitih in hitro se razvijajočih trgih Evropske skupnosti, Severne Amerike in na drugih svetovnih trgih. To jo uvršča med največje izvoznike v slovenskem prostoru. Z lastno prodajno mrežo ter podjetji doma in v tujini pa svoje delovanje vse bolj globalizira.

Podjetje je prepoznavno po inovativnosti, trajnostnem razvoju, visoki kakovosti ter veliki tržni in razvojni podpori svojim odjemalcem. Prepoznavnost temelji na kompetentnih ljudeh in fleksibilnih procesih.

Podjetje namenja posebno pozornost kakovosti in poslovni odličnosti. Zaveza za vodilni položaj na področju kakovosti je zasnovana na politiki kakovosti in se odraža v integraciji principov kakovosti v upravljavski sistem, zasnovanem na sistemu nenehnih izboljšav.

Prioriteta družbe je velika skrb za zaščito okolja. Proizvodnja, izdelki in servis so v skladu s strogimi varnostnimi ter okoljskimi standardi, premišljeno izrabo virov in okoljskimi zahtevami.

4.1 Organiziranost podjetja

V IAE obvladujejo proizvodnjo zaganjalnikov in generatorjev za motorje z notranjim izgorevanjem, avtonomno napajanih enosmernih električnih pogonskih sistemov, mehatronike ter drugih zahtevnejših komponent za avtomobilsko industrijo in hladno kovanih jeklenih delov. V podjetju obvladujejo vse funkcije poslovnega procesa v okviru osmih direktij in petih strateških poslovnih enotah.

Strateške poslovne enote:

- Avtoelektrika,
- Pogonski sistemi,
- Mehatronika,
- Sestavni deli in orodja,
- Trading.

Direkcije:

- Kakovost,
- Ravnanje z ljudmi,
- Prodaja,
- Inštitut za električne rotacijske sisteme,
- Nabava,
- Tehnika,
- Ekonomika in informatika,
- Finance.

4.2 Organi družbe in lastniška struktura

Družbo vodi tričlanska uprava, nadzorni svet pa je sestavljen iz šestih članov, od tega so štirje predstavniki kapitala in dva predstavnika zaposlenih.

Poslovanje družbe temelji na procesnem pristopu, kar pomeni, da so ključni procesi v družbi razdeljeni na ključne bistvene procese in ključne podporne procese. Ključni bistveni procesi so tisti, ki neposredno dajejo vrednost za odjemalce, ključni podporni procesi pa dajejo podporo bistvenim procesom in poslovanju na splošno.

Družba IAE je izdala 1.608.313 kosovnih delnic. Njene delnice, ki nosijo oznako IALG, so od oktobra 2006 uvrščene v borzno kotacijo Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana. V letu 2007 je prišlo do večjih sprememb v lastniški strukturi, saj je družba Zvon Ena Holding, d. d., ki je po stanju 31. 12. 2007 največji delničar IAE, med letom povečala svoj lastniški delež iz 1,5 na 24,83 %, kar predstavlja 399.351 kosovnih delnic. Drugi največji lastnik je Infond Holding 3, d. d., katerega lastniški delež na dan 31. 12. 2007 znaša 24,31 % oziroma 391.000 kosovnih delnic. Pridobila ga je z odkupom celotnega svežnja delnic, ki ga je imela družba Areal, d. o. o.

V tabeli 4.1 je prikazana lastniška struktura Iskre Avtoelektrike, d. d., na dan 31. 12. 2007.

Tabela 4.1 Lastniška struktura Iskra Avtoelektrika, d. d.

Lastniška struktura na dan 31. 12. 2007	Št. delnic	Delež – v %
Zvon Ena Holding, d. d.	399.351	24,83
Infond Holding 3, d. d.	391.000	24,31
Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. d.	228.379	14,20
Slovenska odškodninska družba, d. d.	113.853	7,08
Vzajemni sklad delniški Evropa Vip Invest	60.664	3,77
Delniški vzajemni sklad Triglav Steber I	46.257	2,88
Zavarovalnica Triglav, d. d.	44.717	2,78
Vipa Holding, d. d.	33.173	2,06
DBS, d. d.	9.188	0,57
Hotel Creina, d. o. o.	6.118	0,38
Notranji lastniki – zaposleni v skupini	133.387	8,29
Nekdanji zaposleni in upokojeanci	80.706	5,02
Ostali	61.520	3,83
Skupaj	1.608.313	100,00

Vir: Iskra Avtoelektrika 2008, 19.

Člani uprave in člani nadzornega sveta v letu 2007 niso ne pridobili ne odtujili delnic družbe. Na dan 31. 12. 2007 pa je imela družba skupaj 5.903 lastnih delnic.

Dividendna politika podjetja predvideva izplačilo dividend v načrtovanem srednjeročnem obdobju 2008–2011 s stabilno rastjo glede na predhodna leta, vendar praviloma do 1/3 tekočega dobička po predhodnem pokritju investicijskih in razvojnih potreb.

5 LETNO POROČILO DRUŽBE ISKRA AVTOELEKTRIKA, D. D.

Letno poročilo IAE za leto 2007 je izšlo v publikaciji modre barve, ki je tudi zaščitna barva podjetja. Bralec že na osnovi slik, izbranih na naslovnici poročila, lahko predvidi, da se podjetje ukvarja s proizvodnjo izdelkov za avtomobilsko industrijo, in sicer tako za gospodarska kot osebna vozila. Letno poročilo prikazuje poslovanje skupine in obvladujoče družbe IAE. V poročilu so informacije predstavljene tako, da bralec brez težav loči, kaj se nanaša na skupino in kaj na obvladujočo družbo. Računovodski poročili za skupino in obvladujočo družbo sta ločeni.

5.1 Poslovno poročilo

V začetnem delu poslovnega poročila so objavljeni pomembnejši poslovni rezultati v letu 2007, ki so prikazani v tabeli, objavljeni v nadaljevanju.

V tabeli 5.1 so predstavljeni pomembnejši podatki o poslovanju družbe.

Tabela 5.1 Pomembnejši podatki o poslovanju družbe

Podatki v milijonih evrih oziroma kot navedeno	2007	2006	Indeks
Prihodki od prodaje	187,728	162,784	115,32
Delež izvoza v prodaji – v %	94,160	94,220	99,94
Kosmati donos iz poslovanja	191,500	165,236	115,89
Poslovni izid iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA)	15,077	13,237	113,90
- kosmati donos iz poslovanja – v %	7,870	8,010	98,25
Poslovni izid iz poslovanja (EBIT)	7,382	5,404	136,60
- kosmati donos iz poslovanja – v %	3,850	3,270	117,74
Čisti poslovni izid	3,603	2,409	149,38
- kosmati donos iz poslovanja – v %	1,880	1,460	128,77
Naložbe v opredmetena osnovna sredstva	4,780	8,900	53,71
- glede na amortizacijo – v %	62,110	95,380	65,12
Vlaganja v razvojno dejavnost	6,723	5,746	117,00
- prihodkih od prodaje izdelkov – v %	3,900	3,600	108,33
Sredstva družbe	150,529	143,230	105,09
Čista donosnost sredstev (ROA)	1,320	1,260	104,76
Kapital	46,400	44,031	105,38
Delež kapitala v financiranju – v %	30,820	30,740	100,26
Čista donosnost kapitala (ROE) – v %	8,300	5,700	145,61
Enotni tečaj delnice na dan 31. 12. v eur	53,000	42,980	123,31
Povprečno število zaposlencev	1.817	1.700	106,88
Število zaposlencev na dan 31. 12.	1.928	1.737	111,00

Vir: Iskra Avtoelektrika 2008, 9.

5.1.1 Poročilo predsednika uprave

Poročilo predsednika uprave je napisano v obliki pisma. V začetnem delu predsednik uprave z navajanjem konkretnih podatkov poudari uspešno poslovanje družbe v letu 2007 in doseganje rasti prihodkov ter čistega poslovnega izida, ki se odraža tudi v donosnosti kapitala.

V osrednjem delu poročila predsednik uprave predstavi, kako so posamezne poslovne enote prispevale k rasti prodaje in uspešnosti poslovanja. Obrazloži tudi, čemu so v posameznih programih namenjali največ pozornosti in kje so načrtovali ter uvedli izboljšave. Uporabnika letnega poročila seznanja, kateri so glavni izdelki posameznih proizvodnih programov.

V zadnjem delu bralca še seznanimo, da je družba pripravila strateški načrt za obdobje od leta 2008 do 2011. Načrt predvideva zelo perspektivno in pozitivno poslovanje podjetja v omenjenem obdobju, saj se pričakuje nadaljnja rast prihodkov, povečevanje tržnih deležev, uvajanje novih proizvodnih programov in nadaljnje izboljšanje finančnih rezultatov. Pismo predsednik uprave zaključuje z načrti za prihodnost in opredelitvijo strateških ciljev, ki se nanašajo na dolgoročno dobičkonosno rast, trajnostni razvoj ter zadovoljstvo vseh deležnikov, kar lahko družba doseže le s podporo in sodelovanjem kompetentnih ljudi.

5.1.2 Značilnosti poslovanja v letu 2007 po področjih

Marketing in prodaja

Na področju marketinga in prodaje je podjetje sledilo načrtanim prodajnim strategijam. V strateški poslovni enoti Avtoelektrika so osredotočeni na program za težje dizelske aplikacije, znotraj tega trga pa še posebej na kmetijsko mehanizacijo, kjer obvladujejo pomemben tržni delež v svetovnem merilu. Pogonski sistemi imajo dobro tržno pozicijo na trgu motorjev za hidravlične sisteme, vse bolj pa se uveljavljajo tudi na trgu logistične opreme ter pogonskih sistemov za golf vozičke. V Mehatroniki se jim je uspelo zelo dobro uveljaviti s proizvodnjo elektromotorjev za volanske sisteme nove generacije.

V letu 2007 je podjetje svoje izdelke razstavljalo na številnih svetovnih sejnih.

Razvojna dejavnost

Vlaganja v raziskave in razvoj so v letu 2007 dosegla 3,9 % vrednosti prodaje. Deleža prihodkov od prodaje novih proizvodov, mlajših od pet oziroma treh let, sta dosegla visoki vrednosti 58 oziroma 37 %. Število podeljenih patentov se je povečalo na 15.

V letu 2007 je družba, skupaj z javnimi izobraževalnimi in znanstveno-raziskovalnimi institucijami, izvajala številne raziskovalno-razvojne projekte, predvsem s področij okolju prijaznih generatorjev izmenične napetosti mobilnega vira električne energije z integracijo uporabe fosilnih ter alternativnih energetskega virov (MESIA), električnih pogonskih sistemov in generatorjev za električna ter hibridna vozila in plovila.

Pri krepitevi ustvarjalnega in inovativnega okolja je podjetje kot soustanovitelj imelo pomembno vlogo pri delovanju Tehnološkega centra za električne stroje (TECES), Slovenskega avtomobilskega grozda (ACS), Primorskega tehnološkega parka (PTP) ter Visokošolskega izobraževalnega in raziskovalnega središča Primorske (VIRS).

Tehnologije in investicije

V zaostrenih pogojih zunanjega poslovnega okolja so v podjetju nadaljevali z razvojem in udejanjanjem proizvodnega sistema Iskra Avtoelektrika – PROSIS, ki izpolnjuje vse najpomembnejše zahteve avtomobilskih proizvajalcev, kot so visoka kakovost, odličnost proizvodnje, stroškovna učinkovitost, zanesljivost dobav ter inovativnost in prožnost.

Povečanje proizvodnih zmogljivosti zaradi naraščajočega povpraševanja po izdelkih so zagotavljali s skrajševanjem pretočnih časov, povečevanjem izkoriščenosti opreme, izboljševanjem prožnosti procesov in zaposlenih, s ključnimi investicijami ter z zmanjševanjem zastojev in drugih vrst zapravljanj.

Nabava in dobavitelji

Aktivnosti nabave so bile v letu 2007 usmerjene v raziskave novih nabavnih virov tako na obstoječih kot tudi na novih trgih Indije in Brazilije. Podjetje je intenzivno uvajalo in pospeševalo nabavo materialov ter komponent višje stopnje sestavljenosti iz nizko cenovnih tržišč Kitajske in Vzhodne Evrope. Povečal se je obseg tako imenovane dolarske nabave, kar pomembno deluje kot dejavnik blaženja vplivov valutnih nihanj, ki jih prinaša dolarska prodaja. S ciljem zniževanja stroškov nabavne logistike je podjetje ukinjalo kooperacije, s ciljem stabilizacije cen in zagotovitve dobav pa je s tretjino dobaviteljev sklenilo dolgoročne pogodbe.

V letu 2007 so organizirali Dan dobaviteljev pod sloganom Zagotovimo rast. Cilj konference je bil zagotoviti zmogljivosti za redne in kakovostno skladne dobave za doseganje načrtovane rasti.

Ravnanje z ljudmi

Vodstvo podjetja se zaveda naraščajoče vrednosti zaposlencev, zato jim namenja veliko pozornosti. Podjetje je v preteklosti pridobilo standard Vlagatelji v ljudi, ki temelji na predpostavki, da so vključenost, jasne vloge sodelavcev in skrb za njihovo izobraževanje ter razvoj predpogoj za uspešno uresničevanje vizije in doseganje podjetniških ciljev družbe. Uvajanje modela kompetenc ima za cilj boljše kadrovanje, uporaba objektivnejših podlag za analiziranje delovne uspešnosti, boljši razvoj ljudi in preobrazbo vodenja.

Rezultati večletnega dela na področju ravnanja z ljudmi se kažejo v nenehnem usposabljanju in izobraževanju, ustvarjalnosti, sodelovanju ter tihemu prenosu znanja med sodelujočimi sodelavci v skupinah in prilagodljivosti ter prožnosti ljudi. V podjetju je konstantno prisoten tudi velik delež strokovnega izpopolnjevanja. Vzpostavili so notranji sistem usposabljanja za informacijski sistem SAP. Skupno je bil delež notranjega izobraževanja v družbi 42-odstoten. V vsaj eno od oblik izobraževanja je bilo vključenih 89 % vseh zaposlenih. Ob koncu leta so v družbi omogočili šolanje 111

sodelavcem in imeli 104 štipendiste, ki so se redno šolali. Pomembno pozornost podjetje namenja varnosti in zdravju pri delu, saj so pridobili certifikat po standardu OHSAS 18001. Zaposlenim omogočajo preživljanje dopusta v lastnih apartmajih, rekreacijo v športnem društvu IAE in skrbijo za družabna srečanja.

V letu 2007 je podjetje beležilo veliko rast zaposlenih, saj se je povprečno število zaposlenih povečalo za 6,9 %.

V tabeli 5.2 je prikazano povprečno število zaposlenih in stopnja zahtevane izobrazbe v letu 2007.

Tabela 5.2 Povprečno stanje zaposlenih in stopnja zahtevane izobrazbe v letu 2007

Stopnja izobrazbe	Povprečno stanje zaposlenih
VIII	11
VII	296
VI	150
V	200
IV	408
III	195
II	551
I	6
Skupaj	1.817

Vir: Iskra Avtoelektrika 2008, 33.

Kakovost in poslovna odličnost

Uveljavljanje kulture kakovosti in poslovne odličnosti so podprli na tradicionalnih konferencah Dan poslovne odličnosti in Dan kakovosti, kjer so sodelavcem podelili priznanja za kakovost in inovacije.

V letu 2007 je bil največji poudarek pri nadgradnji sistema vodenja po obstoječih shemah standardov ISO 9001:2000, ISO/TS 16949:2002 in ISO 14001 z zahtevami standarda OHSAS 18001 s področja varnosti in zdravja pri delu.

Upravljanje s tveganji

Zaradi intenzivne rasti podjetja se povečuje tudi rast stopnje izpostavljenosti različnim vrstam tveganj, zato so v podjetju opredelili posamezne vrste tveganj, ki so jim izpostavljeni v tolikšni meri, da je zanje potrebno opredeliti politiko upravljanja in izvajati varovanja pred posameznimi vrstami teh tveganj.

Opredelili so tri sklope tveganj:

- poslovna tveganja (prodajna, nabavna in produktna tveganja ter tveganja izgube premoženja),
- finančna tveganja (valutno, obrestno, kreditno in likvidnostno tveganje),
- tveganja delovanja (proizvodna in kadrovska tveganja ter tveganja informacijskega sistema).

Odgovornost do družbe

Podjetje z odpiranjem novih delovnih mest in povečevanjem števila zaposlenih prispeva k socialni varnosti ljudi. Višjo kakovost življenja zaposlenim omogočajo doseči s sofinanciranjem šolanja ob delu, mlade pa štipendirajo v času rednega šolanja. Podjetje se vključuje v projekte za spodbujanje tehničnega izobraževanja. Ljudem v lokalnem okolju podjetje pomaga h kakovostnejšemu življenju s sponzoriranjem raznih društev, z veliko donacijo regionalni bolnišnici pa so omogočili nabavo drage opreme. Na področju tehnologij, pri katerih obstaja možnost škodljivih vplivov na okolje, podjetje sledi smernicam najboljših praks ter s tem kljub naraščanju proizvodnje dosega vidna izboljšanja. Odgovorna podjetja se danes vse bolj zavedajo, da je pomemben tudi njihov odnos do okolja, v katerem poslujejo, kar IAE s svojim delovanjem vsekakor dokazuje.

5.1.3 Vizija, politike in strategije

Vizija podjetja je, da z inovativnostjo ustvarja trajnostni razvoj in želi biti med vodilnimi svetovnimi dobavitelji avtonomno napajanih električnih rotacijskih strojev na izbranih tržnih področjih.

Podjetje posluje v panogi, ki je izpostavljena velikim cenovnim pritiskom in nenehnim zahtevam po inoviranju izdelkov. Strategija trženja in prodaje, opredeljene v srednjeročnem načrtu, se kaže v dolgoročnih pogodbah, ki povečujejo tržni delež pri velikih obstoječih in novih kupcih za večino programov. Temeljna strategija zniževanja stroškov nabave se udejanja z nabavo cenejših materialov in delov višje stopnje sestavljenosti z izkoriščanjem lokalnih nabavnih virov odvisnih družb.

Podjetje načrtuje nadaljnjo rast prodaje, kljub zahtevnim izzivom zunanjega okolja. Ključni dejavniki rasti so inovativnost, globalizacija poslovanja in odličnost, kar bo omogočalo dolgoročno konkurenčnost ter učinkovitost.

5.2 Računovodsko poročilo

Računovodski izkazi IAE so pripravljene za leto, ki se je končalo 31. 12. 2007, in so sestavljeni v skladu z MSRP, ki jih je sprejela skupščina družbe na seji z dne 26. 10. 2006. Izkazi so pripravljene ob upoštevanju izvirne vrednosti, razen pri izpeljanih

finančnih instrumentih ter finančnih sredstvih, razpoložljivih za prodajo, kjer je upoštevana poštena vrednost.

Pomembne računovodske usmeritve, upoštevane pri pripravi izkazov, kažejo, da so posli, izraženi v tuji valuti, preračunani po menjalnem tečaju na dan opravljenega posla. Sredstva in viri, izraženi v tuji valuti, se v bilanci stanja na dan 31. 12. 2007 preračunajo po srednjem tečaju Banke Slovenije. Pozitivne in negativne tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

5.2.1 Pojasnila postavk v bilanci stanja

Neopredmetena sredstva

Neopredmetena sredstva zajemajo naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine. Ob začetnem pripoznavanju se ovrednotijo po nabavni vrednosti. Izkazane so po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti. Kasnejši stroški so usredstveni le, ko povečujejo bodoče koristi. Vsi ostali stroški so prepoznani v poslovnem izidu, takoj ko nastanejo. Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti in se začne, ko je sredstvo na razpolago za uporabo. Ocenjene dobe koristnosti za neopredmetena sredstva se gibljejo v razponu 14,30 do 33,33 %.

Nepremičnine, naprave in oprema

Nepremičnine, naprave in oprema so izkazane po svoji nabavni vrednosti. Nabavna vrednost v družbi izdelanega sredstva zajema stroške materiala, neposredne stroške dela in posredne proizvodne stroške. Deli sredstev, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezna sredstva. Pozitivna razlika med čisto prodajno vrednostjo in knjigovodsko vrednostjo odtujenega sredstva je poslovni prihodek, negativna razlika pa poslovni odhodek.

Družba na datum poročanja preveri knjigovodsko vrednost svojih sredstev, da ugotovi, ali obstaja kakšno znamenje oslabitve sredstev. Če takšno znamenje obstaja, oceni nadomestljivo vrednost sredstva.

Neodpisana vrednost nepremičnine, naprave in opreme se zmanjšuje z amortiziranjem. Sredstva se začnejo amortizirati, ko so razpoložljiva za uporabo. Podjetje obračunava amortizacijo posamično, po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega sredstva. Zemljišča se ne amortizirajo. Uporabljene amortizacijske stopnje temeljijo na življenjski dobi sredstev in so prikazane v naslednji tabeli.

Tabela 5.3 prikazuje amortizacijske stopnje za posamezne skupine sredstev.

Tabela 5.3 Amortizacijske stopnje

	Stopnja v %
Nepremičnine	1,67– 5,00
Naprave in oprema za opravljanje osnovne dejavnost	6,67–20,00
Druge naprave in oprema	8,30–25,00
Transportna oprema	12,50–15,50
Orodja	6,67–20,00
Računalniška oprema	25,00

Vir: Iskra Avtoelektrika 2008, 94.

Naložbene nepremičnine

Naložbene nepremičnine so tiste nepremičnine, ki so v lasti podjetja z namenom prinašanja najemnin. Izkazane so po svoji nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve. Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti naložbene nepremičnine.

Naložbe v odvisne in pridružene družbe

Odvisne družbe so podjetja, ki jih obvladuje obvladujoča (matična) družba. Obvladovanje obstaja, ko ima obvladujoča družba zmožnost odločati o finančnih in poslovnih usmeritvah podjetja za pridobivanje koristi iz njegovega delovanja. Pri ocenjevanju vpliva se upoštevata obstoj in učinek potencialnih glasovalnih pravic, ki jih je trenutno možno uveljaviti ali zamenjati. Naložba je pripoznana kot naložba v odvisno družbo, ko se obvladovanje začne, do datuma, ko preneha. Naložbe v odvisna podjetja so merjene po nabavni vrednosti.

Pridružena podjetja so podjetja, kjer ima obvladujoča družba pomemben vpliv, ne obvladuje pa njihovih poslovnih in finančnih usmeritev. Merijo se po nabavni vrednosti. Udeležba v dobičku odvisne družbe je pripoznana v poslovnem izidu obvladujoče družbe, ko le-ta pridobi pravico do izplačila udeležbe. V primeru, da je zaradi izgube odvisne družbe potrebna oslabitev naložbe, se znesek izgube zaradi oslabitve izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo naložbe in nadomestljivo vrednostjo.

Finančni instrumenti

Finančne instrumente delimo na neizpeljane finančne instrumente in izpeljane finančne instrumente.

Neizpeljane finančne instrumente sestavljajo naložbe v kapital in dolžniške vrednostne papirje, poslovne ter druge terjatve, denarna sredstva in njihovi ustrezniki, prejeta ter dana posojila in poslovne ter druge obveznosti. Vsi ti instrumenti se na začetku pripoznajo po njihovi pošteni vrednosti, povečani za stroške, ki se neposredno nanašajo na posel. Oslabitev terjatev se oblikuje na osnovi ocene izterljivosti vsake posamezne terjatve in starostne analize. Za terjatve, ki so po datumu zapadlosti starejše od enega leta, družba oslabi njihovo celotno vrednost. Terjatve do kupcev, pri katerih se je začel postopek prisilne poravnave, stečaja, likvidacije ali tožbe, pa se takoj oslabi za njihovo celotno vrednost.

Podjetje uporablja izpeljane finančne instrumente za varovanje denarnih tokov pred valutnimi in obrestnimi tveganji. Pri ščitenju pred valutnim tveganjem podjetje varuje bodoče denarne tokove, saj ščiti bodoče prilive v USD pred valutnim tveganjem. Pri obrestnem ščitenju pa gre za ščitenje denarnih tokov zaradi spremembe obrestne mere izbranih finančnih posojil, ki so pripoznane v bilanci stanja in so v formalnih listinah opredeljene kot varovane postavke.

Zaloge

Zaloge materiala in trgovskega blaga so vrednotene po nabavni ceni, ki jo sestavljajo nakupna cena, uvozne ter druge nevračljive nakupne dajatve in neposredni stroški nabave. Pri izkazovanju zalog družba uporablja metodo povprečnih drsečih cen. Zaloge nedokončane proizvodnje, polizdelkov in končnih izdelkov so ovrednotene po proizvajalnih stroških, ki se zbirajo po stroškovnih mestih in vsebujejo stroške materiala, proizvodnih storitev, izdelavnih plač, ustrezni del amortizacije, ustrezni del energije ter ustrezni del drugih proizvajalnih stroškov. Uporablja se metoda standardnih cen, z izračunanim odklikom od standardnih cen. V bilanci stanja se zaloge materiala vrednotijo po izvorni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju, zaloge končnih izdelkov pa po standardni ceni ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju.

Zaloge se slabijo, če knjigovodska vrednost, vključno s tisto po zadnjih nabavnih cenah oziroma stroškovnih cenah, presega njihovo tržno vrednost. Podjetje analizira posamezne vrste zalog po starostni strukturi z namenom ugotavljanja njihove čiste iztržljive vrednosti.

Kapital

Celotni kapital podjetja je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, ko podjetje preneha z delovanjem. Kapital sestavljajo zneski, ki so jih vložili lastniki in zneski, ki so se pojavili pri poslovanju ter pripadajo lastnikom. Kapital zmanjšujejo izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice in dvigi. Osnovni kapital družbe je razdeljen na kosovne delnice.

Kapital družbe sestavljajo osnovni kapital, kapitalske rezerve, rezerve za lastne delnice, lastne delnice, zadržani dobiček ter rezerve za pošteno vrednost.

Rezervacije

Dolgoročne rezervacije družba oblikuje za sedanjo obvezo, ki je posledica preteklega dogodka in je verjetno, da bo za poravnavo obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi, in je mogoče zanesljivo oceniti znesek obveze.

V bilanci stanja večji del rezervacij predstavljajo rezervacije za pozaposlitvene zaslužke zaposlencev. Sem sodijo jubilejne nagrade in odpravnine, ki jih podjetje oblikuje na osnovi aktuarskega izračuna. Podjetje preverja aktuarske izračune vsaki dve leti. Druge rezervacije zajemajo rezervacije za tožbe v teku, ki so povezane z domnevnimi kršitvami pogodb. Ekološke rezervacije in prejeta nepovratna sredstva Ministrstva RS za gospodarstvo iz evropskih sredstev za spodbujanje inovacijskega okolja pa sestavljajo dolgoročne pasivne časovne razmejitve.

5.2.2 Pojasnila k izkazu poslovnega izida

Poslovni prihodki

Poslovni prihodki družbe zajemajo:

- prihodke od prodaje proizvodov, trgovskega blaga in materiala: merijo se na podlagi cen, navedenih v računih ali drugih listinah, zmanjšanih za popuste;
- prihodke od opravljenih storitev, razen tistih, ki vodijo do finančnih prihodkov: merijo se po prodajnih cenah dokončanih storitev;
- drugi poslovni prihodki: nastanejo pri odtujitvi nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev.

Čisti prihodki od prodaje so se v letu 2007 povečali kar za 15,3 % glede na preteklo leto. Večji del prihodkov od prodaje je bilo doseženih na tujih trgih.

Poslovni odhodki

Poslovni odhodki so enaki vračunanim stroškom v obračunskem obdobju, povečanim za stroške, ki se zadržujejo v začetnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje ter zmanjšanim za stroške, ki se zadržujejo v končnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje. K njim prištevamo tudi nabavno vrednost trgovskega blaga in materiala. Drugi poslovni odhodki zajemajo slabitve nepremičnin, opreme, naprav in obratnih sredstev.

Finančni prihodki

Finančni prihodki zajemajo prihodke iz naložbenja in se pojavljajo v zvezi z dolgoročnimi ter kratkoročnimi finančnimi naložbami in v zvezi s terjatvami. Finančni prihodki so se v letu 2007 zmanjšali za 4,5 % v primerjavi z letom 2006, največ iz naslova finančnih instrumentov in tečajnih razlik.

Finančni odhodki

Finančni odhodki so odhodki za financiranje in odhodki za naložbenje. V letu 2007 so se glede na leto 2006 zmanjšali za 7,02 %, predvsem iz naslova tečajnih razlik.

Davek od dobička

Davek od dobička obsega odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v tistem delu, v katerem se nanaša na postavke, ki se izkazujejo neposredno v kapitalu in se zato izkazujejo med kapitalom. Odmerjeni davek se obračuna od obdavčljivega dobička za poslovno leto z uporabo davčnih stopenj, ki veljajo na datum bilance stanja, in morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti. Efektivna davčna stopnja za leto 2007 je bila 20,58 %.

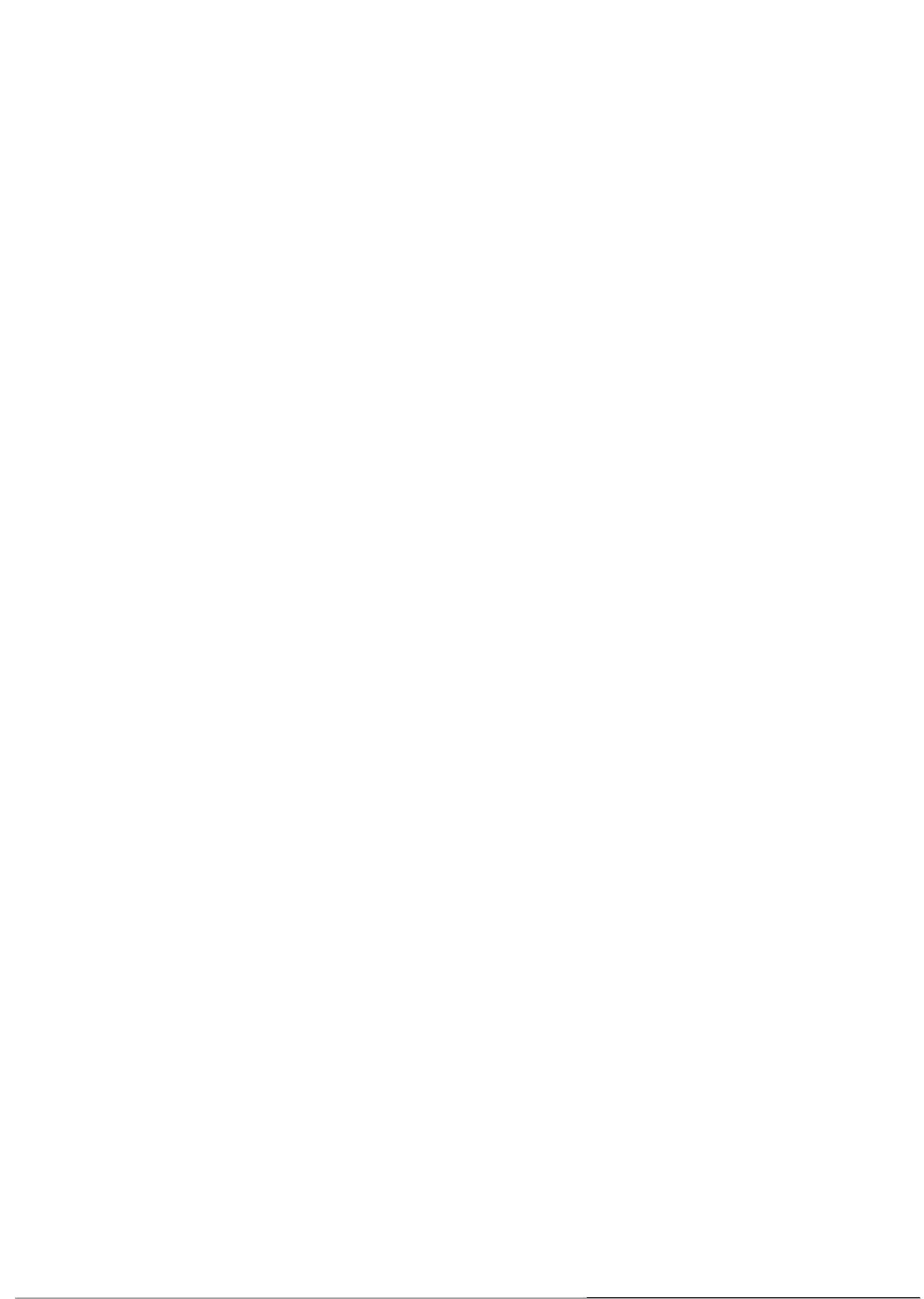
Čisti dobiček na delnico

Družba izračunava osnovno dobičkonosnost delnice tako, da dobiček, ki pripada navadnim delnicam, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic v poslovnem letu.

5.2.3 Poročilo pooblaščenega revizorja

Družba Deloitte revizija, d. o. o., iz Ljubljane je revidirala računovodske izkaze gospodarske družbe Iskra Avtoelektrika, d. d., ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. 12. 2007, izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za leto 2007. Pregledali so tudi povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Po njihovem mnenju so nekonsolidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteni predstavitev finančnega stanja revidirane družbe na dan 31. 12. 2007 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za leto 2007 v skladu z MSRP, kot jih je sprejela EU. Pregledali so tudi poslovno poročilo, ki je po njihovem mnenju v skladu s prvim odstavkom 57. člena ZGD-1 in je usklajeno z revidiranimi računovodskimi izkazi. Poročilo pooblaščenega revizorja je priloženo k letnemu poročilu.

6 SKLEP

V svoji zaključni projektni nalogi sem se osredotočila na analizo letnega poročila gospodarske družbe. Letno poročilo je temeljni dokument, s katerim se poslovodstvo družbe, ki je tudi odgovorno za njegovo sestavo, predstavi javnosti. V njem skuša na čim boljši način informirati, prepričati, podpirati pozitivno podobo in ohranjati stike z različnimi interesnimi skupinami, ki se kakor koli zanimajo za poslovanje podjetja. Cilj naloge je bil analizirati pomen in vlogo letnega poročila, opredeliti njegove sestavne dele ter interesne skupine, ki posegajo po njem, spoznati poslovanje podjetja Iskra Avtoelektrika, d. d., in ugotoviti, ali se teoretična znanja kažejo tudi v praksi.

Uprava podjetja se mora zavedati, da je priprava letnega poročila zahteven in obsežen projekt, saj je potrebno pri njegovi sestavi dobro poznati ter upoštevati veljavno zakonodajo, pa tudi SRS ali MSRP, hkrati pa nuditi takšne informacije, ki jih za sprejemanje svojih poslovnih odločitev potrebujejo različni uporabniki. Letno poročilo mora biti tudi lepo oblikovano in všečno, da bralca pritegne. Pomembna sta njegova kakovost in izrazna moč.

Obravnavano letno poročilo gospodarske družbe sem analizirala in primerjala s teoretičnimi izhodišči. Z raziskavo sem ugotovila, da se letno poročilo dobro ujema s teoretičnimi smernicami za pripravo in sestavljanje letnih poročil.

Posebej sem analizirala računovodsko poročilo, ki je sestavljeno iz bilance stanja, izkaza poslovnega izida, izkaza denarnega toka in izkaza gibanja kapitala. Pri pripravi teoretičnega dela naloge sem ugotovila, da je vsebina računovodskih izkazov z obveznimi razkritji predpisana zelo natančno, kar podjetje pri njihovi sestavi tudi upošteva. Računovodsko poročilo je pokazalo, da je bilo poslovanje družbe v letu 2007 izredno uspešno, saj so se prihodki v primerjavi z letom 2006 povečali za 15,3 %, v naslednjih letih pa pričakujejo še njihovo nadaljnjo rast. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja se je povečal skoraj za polovico.

Analizirala sem tudi poslovno poročilo. Njegova vsebina ni natančno predpisana, tako da je presoja o njegovi dejanski vsebini prepuščena pripravljavcu tega dela poročila. Podjetje poleg vsebin, predpisanih z zakonom, vključuje še druga prostovoljna razkritja. Prav z njimi uprava družbe predstavi svoje uspehe v preteklem letu, zato je njihova vsebina za uporabnike zelo pomembna. Poslovno poročilo mora vsebovati vse podatke in informacije, ki niso razkrile v računovodskih izkazih, vendar so pomembne za pošten prikaz sedanjega ter prihodnjega poslovnega položaja podjetja. Z analizo letnega poročila IAE sem ugotovila, da je podjetje veliko svojih razkritij glede poslovanja prikazalo v poslovnem poročilu. V tem delu poročila sem sicer pogrešala fotografije, ki bi po mojem mnenju povečale pestrost in všečnost poročila ter podkrepile podane informacije. Sicer poročilo vsebuje tudi grafe in tabele, ki dopolnjujejo ključno sporočilo besedila.

Sklep

Menim, da je družba svoje letno poročilo dobro pripravila in da je poročilo kakovostno. Računovodski izkazi z razkritji so revidirani, revizor pa je pregledal tudi to, ali je poslovno poročilo usklajeno z informacijami v računovodskih izkazih. Revizorjevo poročilo je tudi sestavni del letnega poročila, za kar menim, da povečuje verodostojnost in zanesljivost prikazanih informacij ter njegovo kakovost. Iz poslovnega poročila sem ugotovila tudi, da se v podjetju zavedajo izrednega pomena in vrednosti zaposlenih, ki imajo ključno vlogo pri uspešnem poslovanju. Prihodnost IAE je v veliki meri odvisna od sposobnosti in pripravljenosti zaposlenih za osvajanje ter uporabo svojih znanj. Z izgradnjo kulture ustvarjalnega sodelovanja med sodelavci si družba ustvarja pogoje za doseganje želenih sprememb in dobrih poslovnih rezultatov.

LITERATURA

- Holmes, Geoffrey et al. 2005. *Interpretacija poslovnih poročil in računovodskih izkazov*. Ljubljana: GV Založba.
- Horvat, Tatjana. 2000. *Priprava letnega poročila za komuniciranje z interesnimi skupinami podjetja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Horvat, Tatjana. 2003. *Priprava razkritij v letnem poročilu gospodarske družbe*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Horvat, Tatjana. 2005a. Analiza poslovanja v letnem poročilu kot podlaga za ugotavljanje gospodarnosti podjetja. *Revizor* 16 (3–4): 28–48.
- Horvat, Tatjana. 2005b. Priprava razkritij za letno poročilo gospodarskih družb. *Iks* 32 (12): 7–23.
- Igličar, Aleksander in Marko Hočevar. 1997. *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Koletnik, Franc. 1996. *Premoženjsko-finančni položaj podjetja*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Mayr, Branko. 2000. *Kako brati računovodske izkaze*. Ljubljana: Noviforum.
- Melavc, Dane in Franko Milost. 2003. *Računovodstvo*. Koper: Fakulteta za management.
- Odar, Marjan. 2008. Revidiranje računovodskih izkazov. *Iks* 35 (1–2): 23–32.
- Vezjak, Blanka. 2008. Razkritja k izkazom za podjetja, zavezana reviziji. *Iks* 35 (1–2): 150–163.
- Zadravec, Rajko. 2003. *Zaključni račun po novem*. Ljubljana: Primath.

VIRI

- Iskra Avtoelektrika, d. d. 2008. *Letno poročilo 2007*. Interno gradivo, Iskra Avtoelektrika, d. d.
- Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 42/2006. [Http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r01/predpis_ZAKO4291.html](http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r01/predpis_ZAKO4291.html) (3. 11. 2008).

PRILOGE

Priloga 1 Bilanca stanja na dan 31. 12. 2007

Priloga 2 Izkaz poslovnega izida za leto 2007

Priloga 3 Izkaz denarnega toka za obdobje 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007

Priloga 4 Izkaz gibanja kapitala za leto 2007

Priloga 1 Bilanca stanja na dan 31. 12. 2007

V EUR	Pojasnila	2007	2006
SREDSTVA			
		150.528.947	143.230.288
DOLGOROČNA SREDSTVA			
		57.794.584	62.622.029
Necopredmetna sredstva in dolg. aktivne čas. razmejitve	1	1.727.728	1.740.393
Nepremičnine, naprave in oprema	2	42.586.277	46.934.702
Naložbene nepremičnine	3	120.469	1.076.504
Dolgoročne finančne naložbe	4	12.645.189	11.437.685
Dolgoročna posojila	5	72.841	646.441
Odložene terjatve za davek	6	642.080	786.304
KRATKOROČNA SREDSTVA			
		92.734.363	80.608.258
Zaloge	7	29.108.863	24.725.616
Kratkoročne finančne naložbe	8	918.248	918.248
Kratkoročno dana posojila	9	1.471.427	126.495
Izvedeni finančni instrumenti	10	217.689	331.188
Kratkoročne poslovne terjatve	11	55.771.763	52.103.944
Terjatve za odmerjeni davek	31	0	1.802
Denar in denarni ustrezniki	12	5.170.091	2.353.864
Aktivne časovne razmejitve	13	76.282	47.101
KAPITAL IN OBVEZNOSTI			
		150.528.946	143.230.288
KAPITAL			
	14	46.400.391	44.031.512
Vpoklicani kapital – osnovni kapital		13.422.742	13.422.742
Kapitalske rezerve		20.198.884	20.198.884
Rezerve za lastne delnice		318.948	8.246
Lastne delnice		-318.948	-8.246
Zadržani dobički		12.569.768	10.162.576
Rezerve za pošteno vrednost		208.996	247.308
REZERVACIJE IN DOLG.PASIVNE ČAS.RAZMEJITV			
	15	4.847.305	5.095.510
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI			
		43.199.611	44.539.990
Dolgoročna posojila	16	42.597.557	43.731.932
Dolgoročne poslovne obveznosti	18	602.054	808.058
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI			
		56.081.639	49.563.276
Kratkoročna posojila	17	21.764.819	22.036.369
Izvedeni finančni instrumenti	10	0	15.540
Kratkoročne poslovne obveznosti	19	32.264.067	26.888.963
Obveznost za odmerjeni davek	31	971.370	0
Pasivne časovne razmejitve	20	1.081.384	622.404
Potencialne obveznosti	23	16.682.020	13.112.974

Vir: Iskra Avtoelektrika 2008, 89.

Priloga 2 Izkaz poslovnega izida za leto 2007

		v EUR	
	Pojasnila	2007	2006
Prihodki od prodaje	24	187.728.364	162.784.547
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in proizvodnje	nedok.	1.694.046	1.093.958
Drugi poslovni prihodki	25	2.078.274	1.357.866
Kosmati donos iz poslovanja		191.500.684	165.236.371
Stroški blaga, materiala in storitev	26	138.902.228	119.474.357
Stroški dela	27	35.638.884	30.770.614
Amortizacija	28	7.695.196	7.832.591
Drugi poslovni odhodki	29	1.882.741	1.754.603
Izid iz poslovanja		7.381.636	5.404.206
Finančni prihodki	30	2.588.979	2.706.472
Finančni odhodki	31	5.251.374	5.656.076
Izid iz financiranja		-2.662.395	-2.949.604
Davek od dohodkov		971.370	0
Odloženi davki	6	144.224	45.522
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja		3.603.646	2.409.080
Dobiček na delnico (osnovni in prilagojeni) – v EUR		2,24	1,50

Vir: Iskra Avtoelektrika 2008, 90.

Priloga 3 Izkaz denarnega toka od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007

	v EUR	
	2007	2006
Neto dobiček	3.603.646	2.409.080
Prilagoditve za:	11.539.655	10.181.764
Amortizacijo	7.695.196	7.832.399
Dobičke od odtujitve nepremičnin, naprav in opreme	-397.407	-127.262
Dobičke od odtujitve naložbenih nepremičnin	-146.543	-296.111
Odpise obveznosti	-26.366	-82.808
Izgube pri prodaji nepremičnin, naprav in opreme	53.738	29.586
Slabitve zalog	380.487	675.455
Odpise in slabitve terjatev	322.198	37.352
Izid iz financiranja	2.949.604	2.271.149
Odpravo rezervacij	-406.844	-86.079
Spremembe zaradi poslovne združitve	0	-117.439
Obveznosti za davek iz dobička	1.115.594	45.522
Spremembe čistih obratnih sredstev	-1.579.936	-10.140.139
Sprememba poslovnih terjatev	-2.951.189	-12.101.093
Sprememba zalog	-4.259.770	-5.626.703
Sprememba kratkoročnih poslovnih obveznosti in PČR	5.824.094	6.749.024
Sprememba rezervacij	-193.071	837.089
Plačani davek od dobička	0	1.544
Neto finančni tok pri poslovanju	13.563.365	2.450.705
Finančni tokovi pri naložbenju		
Prejemki pri naložbenju	1.771.401	4.443.440
Prejete obresti	269.261	51.602
Prejemki od prodaje nepremičnin, naprav in opreme	770.613	2.388.833
Prejemki od prodaje naložbenih nepremičnin	458.871	486.647
Prejemki od prodaje dolgoročnih finančnih naložb	107.491	472.767
Prejemki od prodaje kratkoročnih finančnih naložb	165.165	1.043.590
Izdatki pri naložbenju	-7.542.938	-11.904.678
Izdatki za nakupe neopredmetenih sredstev	-432.290	-212.561
Izdatki za nakupe nepremičnin, naprav in opreme	-5.341.845	-8.406.159
Izdatki za nakupe naložbenih nepremičnin	0	-38.754
Izdatki za nakupe dolgoročnih finančnih naložb	-944.271	-1.318.970
Izdatki za nakupe kratkoročnih finančnih naložb	-824.532	-1.928.234
Neto finančni tok pri naložbenju	-5.771.537	-7.461.238
Finančni tokovi pri financiranju		
Prejemki pri financiranju	82.936.278	63.425.000
Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	19.108.815	19.316.446
Prejemki od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti	63.827.463	44.108.554
Izdatki pri financiranju	-87.911.874	-57.194.750
Plačane obresti	-2.890.728	-2.257.757
Izdatki za nakup lastnih delnic	-310.702	-8.246
Izdatki za odplačila posojil	-83.827.742	-53.456.572
Izdatki za dividende	-882.702	-1.472.175
Čisti denarni tok iz financiranja	-4.975.596	6.230.250
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku leta	2.353.859	1.134.143
Denarni izid v obdobju	2.816.232	1.219.717
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na koncu leta	5.170.091	2.353.860

Vir: Iskra Avtoelektrika 2008, 91.

Priloga 4 Izkaz gibanja kapitala od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007

v EUR

	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Lastne delnice	Rezerve za lastne delnice	Rezerve za pošteno vrednost	Zadržani dobički	Kapital skupaj
Začetno stanje 1.1.2007	13.422.742	20.198.885	-8.246	8.246		10.162.576	44.031.512
					247.308		
Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta	0	0	0	0	0	3.603.646	3.603.646
Nakup lastnih delnic	0	0	-310.702	0	0	0	-310.702
Oblikovanje rezerv za lastne delnice	0	0	0	310.702	0	-310.702	0
Spremembe poštene vrednosti fin.instrumentov	0	0	0	0	1.721	0	1.721
Spremembe poštene vrednosti fin.naložb	0	0	0	0	-40.033	0	-40.033
Izplačilo dividend	0	0	0	0	0	-885.901	-885.901
Vnos zneska neizplačanih dividend	0	0	0	0	0	148	148
Končno stanje 31. 12. 2007	13.422.742	20.198.885	-318.948	318.948	208.996	12.569.767	46.400.391

Izkaz gibanja kapitala od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2006

v EUR

	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Lastne delnice	Rezerve za lastne delnice	Rezerve za pošteno vrednost	Zadržani dobički	Kapital skupaj
Začetno stanje 1.1.2006	13.422.742			0	0	-109.723	42.867.336
		20.198.885				9.355.432	
Pridobitev s poslovno združitvijo 1.1.	0	0	0	0	0	-	-117.437
						117.437	
Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta	0	0	0	0	0	0	2.409.081
							2.409.081
Nakup lastnih delnic	0	0	-	0	0	0	-8.246
			8.246				
Oblikovanje rezerv za lastne delnice	0	0	0	8.246	0	-	0
						8.246	
Spremembe poštene vrednosti fin.instrumentov	0	0	0	0	292.718	0	292.718
Spremembe poštene vrednosti fin.naložb	0	0	0	0	64.313	0	64.313
Izplačilo dividend	0	0	0	0	0	-	-
						1.476.500	1.476.500
Vnos zneska neizplačanih dividend	0	0	0	0	0	246	246
Končno stanje 31. 12. 2006	13.422.742	20.198.885	-8.246	8.246	247.308	10.162.576	44.031.512

Vir: Iskra Avtoelektrika 2008, 92.

